

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XLIII. — Izdan in razposlan dne 8. oktobra 1880.

124.

Dopustno pismo od 28. avgusta 1880,

za lokomotivno železnico od Kašiške postaje priv. železnice Polzenj-Brezno (Homutov) do Schönhofa.

M i F r a n c J o ž e f P r v i,
po milosti Božji cesar avstrijski,

apostolski kralj ogerski, kralj češki, dalmatinski, hrvaški, slavonski, gališki, vladimirski in ilirski; nadvojvoda avstrijski; véliki vojvoda krakovski, vojvoda lotarinški, saleburški, štirski, koroški, kranjski, bukovinski, gornje-sleški in dolnje-sleški; véliki knez erdeljski; mejni grof moravski; pokneženi grof habsburški in tirolski itd. itd. itd.

Ker sta Karel Anton in Ferdinand Herglotz zaprosila, da bi jima se dala dopustitev ali koncesija v delo in rabo lokalne železnice od Kašiške postaje priv. železnice Polzenj-Brezno (Homutov) do Schönhofa, vzvidelo Nam se je z ozirom na občno korist tega podjetja imenovanima prositeljema po postavi o dopuščanju železnic od 14. septembra 1854 (Drž. zak. št. 238) in postavi od 25. maja 1880 (Drž. zak. št. 56) to dopustitev podeliti tako le:

§. 1.

Dajemo koncesionarjema pravico narediti in uživati lokomotivno železnico od Kašiške postaje priv. železnice Polzenj-Brezno (Homutov) do Schönhofa.

§. 2.

Železnici, ki je predmet te dopustnice, dodeljujejo se naslednja olajšila:

- a) Oprostitev od štampiljev in pristojbin za vse pogodbe, knjižne vpise, vloge in druge listine v nabavo kapitala in zagotovilo obresti od kapitala in vožnje

do časa, ko se začne vozna služba, in za pridobitev zemljišč, za delo in opravilo do konca prvega gospod. leta;

- b) oprostitev od štempljev in pristojbin za prvo izdatbo delnic z interimalnimi listi vred, in od presnemščine, kar se je nabere o nakupu zemljišča;
- c) oprostitev od pristojbin in taks, dolžnih za podeljeno koncesijo in za izdatbo te dopustnice;
- d) oprostitev od pridobnine in dohodarine, od plačevanja štempeljskih pristojbin kuponom in tako tudi od vsakega novega davka, kateri bi se utegnil vvesti s prihodnjimi postavami na tridetet (30) let od dne današnjega.

§. 3.

Železnico to je urediti kot drugotno železnico s pravilno medkolesno širino.

Delo železnice in uredba za vožnjo naj se izvede po črtežih na drobno ustanovljenih, ki jih potrdi trgovinsko ministerstvo, in po tehničnih uvetih, kateri se postavijo.

Pri tem naj se, kolikor je moči, gleda na znižbo troškov ter je zlasti z ozirom na najvišjo vozno brzino, katera pri tej železnici ne sme prestopati eden in dvajset (21) kilometrov na uro, dopustiti vse pri tej manjši brzini mogoče olakšice.

Vozila, šine in drugi železni deli, in vsi drugi opravniki predmeti morajo se jemati edino z domačih tvornic.

Tehnične črteže za delo in opravilo železnice je trgovinskemu ministerstvu predložiti za časa ter se bode najnatančneje držati ukazov, ki jih državna nadzorna oblastva o tej priliki ali sploh izdadó. Takisto so koncesionarji dolžni pri delu izpolniti tudi vse, kar bi trgovinsko ministerstvo z javnih ozirov pozneje zahtevalo, ter držati se veljavnih občnih stavbenih in policijskih propisov.

Spodnje delo železnice utegne se utesniti na eno samo kolejo.

Koncesionarji jemljó na se dolžnost, zaradi porabe kašiškega kolodvora priv. železnice Polzenj-Brezno (Homutov) in o uredbi vozne službe ondi, kjer bode prehajališče, pogajati se z imenovano družbo ter dotični dogovor položiti v odobrenje pred državno upravo.

Sosebno je dolžnost koncesionarjev gledé vožnje ljudi skrbeti za to, da se prehod s svoje na tujo železnico kar je moči olajša.

Gledé uvetov takega stika in vkupne kolodvorne službe podmetajo se koncesionarji izreku trgovinskega ministerstva, ako bi se ne dosegel dogovor s stično železnico.

Državni upravi se prihranja pravica, ako bi se dogovor ne dognal, določiti uvete o vzajemni porabi vozov tozemskih sosednih železnic in o dovodu rudarstvenih in obrtovnih železnic.

Koncesionarji so zlasti v dolžnosti, dopuščati dovod zveznih železnic, ktere bi obrtna podjetja, ležeča ob koncesionirani železnici, naredila v to, da bi po njih svoje izdelke vozila takó, da bode po tem železnocestna služba kar najmanj mogoče ovirana, proti temu, da se povrne, kar bode troškov odtod.

§. 4.

Koncesionarji so dolžni, delo železnice precej začeti in do 31. maja 1881 dokončati, dodelano železnico precej v občno službo izročiti ter vožnjo po njej ves čas, dokler traja koncesija, nepretrgoma vzdržavati.

Da bodo zgornjega roka za delo držali se, dolžni so koncesionarji državni upravi dati varnost, položivši v kavcijo pet tisoč (5.000) goldinarjev v vrednotnicah, v katerih se lahko nalagajo novi varovancev.

§. 5.

Da izdelajo dopuščeno železnico, priteza se koncesionarjem pravica razlastitve (razsvojitve) po določilih dotičnih postavnih propisov.

Ista pravica se koncesionarjem dodeli tudi zastran tistih krilnih železnic, ki bi se imele narediti do posameznih obrtniških zavodov, in o katerih bi državna uprava spoznala, da jih je v javnem interesu napraviti.

§. 6.

Koncesionarjem se je ob delu in rabi dopuščene ceste držati tega, kar ustanavlja to dopustno pismo, ter tudi tega, kar velevajo semkaj meréči zakoni in ukazi zlasti železnocestni dopustni zakon od 14. septembra 1854 (Drž. zak. št. 238) in železnocestni krétni red od 16. novembra 1851 (Drž. zak. od l. 1852 št. 1) in po zakonih in ukazih, kateri se morebiti pozneje dadó.

Kar se pa vožnje same tiče, odpuščajo se v zmyslu člena I postave od 25. maja 1880 (Drž. zak. št. 56) varnostne naredbe propisane v redu železnocestne vožnje in dotičnih dodatnih ukazih v toliko, kolikor se bode z ozirom na znižano maksimalno brzino trgovinskemu ministerstvu zdelo, da se smejo, ter bodo na to stran veljali dotični posebni propisi, ki jih izdá trgovinsko ministerstvo.

§. 7.

Gledé tega, kar bode storiti za poštni zavod, naj v zmyslu člena II postave od 25. maja 1880 (Drž. zak. št. 56) veljajo naslednja določila:

Dolžnost koncesionarjev je, pošto in poštne postavljenice odpravljati z vsakim vlakom, ki pojde po črteži.

Za to in vsako drugo opravo v svrhu poštnega zavoda smejo zahtevati primerno povračilo, ki se ustanoví po domembi.

Ali pismena pošta brez novcev in vrednostnih poslatev mora se zastonj odpravljati.

Vozni črteži vlakom, s katerimi se pošta vozi, naj se po vsakokratnih veljavnih propisih z odobrenjem nadzornega oblastva ustanavljajo.

Ako bi za poštno službo bile v kaki postaji potrebne posebne prostorije sklene se poseben dogovor gledé odškodbe v podobi najmovine dajane za porabo teh prostorij, ki jih dobavijo koncesionarji.

Notranja oprava, snažba, svečava in kurjava v teh prostorijah spada med dolžnosti poštné uprave.

Pisma, katera si o upravljanji železnice med saboj pošilja železnocestno ravnateljstvo ali upravno svetovalstvo ter njemu pokorni organi ali ti organi med saboj, smejo na dotičnih železnocestnih koséh odpravljati postavljeni železne ceste.

§. 8.

Koncesijonarji prevzemajo dolžnost, telegrafe, ki bi jih o svojem času bilo potreba napeti za železnocestno službo in za dajanje znamenj, za pravšno zameno, ki se dogovori, dajati uporabljati tudi za državne in privatne poslanice.

Državni upravi je na voljo, brez vsega vračila in odškodovanja sama za se telegraf napeti na zemljišči, ki so ga koncesijonarji kupili ali katero sicer rabi za železnocestne namene, a če si železnica za svojo službo napne telegraf, pritrditi žice državnega telegrafa na podpornjah tega železnocestnega telegrafa.

Koncesijonarji naj zastonj po svojih železničnih ljudeh take državne proge nadgledovati in vzdržavati pomagajo, kolikor v to ni potreba posebne strokovnjaške znanosti.

Se so koncesijonarji v dolžnosti, po svoji železnici robo in pripravo državno-telegrafskega zavoda po tarifah za vojaške transporte danih voziti in na svojih kolodvorih in postajah zastonj spravljati in hraniti.

§. 9.

Odpravnine pri vožnji ljudi, tarife za vožnjo blaga, razredba blaga in vsa pritična določila, odnosna na prevoz blaga, potrebujejo odobrenja trgovinskega ministerstva, pri čemer se je ozirati z ene strani na javne interese, z druge strani na dovoljne dohodke podjetja železničnega in na obstoječe vozne pogodbe.

Voznine za ljudi in blago in druge pristojbine smejo se računati samo v zakoniti deželni veljavi (valuti) brez nadavka (agio).

Čim železnica v enem gospodarstvenem letu dá čisti dohodek od najmanj sedem (7) odstotkov napravnega kapitala, sme trgovinsko ministerstvo ukazati, da se dotlej veljavše tarife primeroma znižajo.

§. 10.

Trgovinski minister sme, ako bi po deželah avstro-ogerske monarhije, zastopanih na državnem zboru nastala nadloga in nenavadna dragina pri živeži za ljudi in domačo živino, po potrebi znižati dotične nakladnine.

§. 11.

Transporti vojakov naj bodo po znižanih tarifnih cenah, in to po tistih določilih o tem ter o polajšilih potujočim vojakom, katera ta čas veljajo pri priv. železnici Polzenj-Brezno (Homutov).

Ta določila obsezajo tudi deželno brambovstvo obéh državnih polovic, tirolske deželne strelce, in to ne samo ob potovanji na račun državne blagajnice, nego tudi ob službenem potovanji na svoj račun k vajam v orožji in priglednim zborom, potem vojaško stražno krdelo c. kr. civilnih sodišč Dunajskih, c. kr. žandarstvo, ter po vojaški osnovano finančno in varnostno stražo.

Koncesionarji se zavezujejo, pristati na dogovor med avstrijskimi železnocestnimi društvi ukrenen o nabavi in imetji opravnih reči za vojaške transporte in o vzajemnem pripomaganji z vozili ob večjih vojaških transportih, potem na organska določila in na služabni propis o bojnih železnocestnih oddelkih, ter tudi na potlejšnji, 1. junija 1871 obveljavši dogovor o transportu takih bolnikov in ranjencev, katere je ležeče prevažati ob troških vojaške blagajnice.

Tako so tudi dolžni pristati na dogovor, katerega je z železnocestnimi društvi ukreniti o vzajemnem pripomaganji z osebjem ob velikih vojaških transportih in na propis o vojaških transportih po železnicah in ako bi se koncesionirana železnica podaljšala, tudi na dogovor o nabavi in pripravljenosti vojaške opreme, in pa gledé organskih določil in službenega propisa za železnocestne bojne oddelke.

Te dolžnosti koncesionarji imajo samov toliko, kolikor se njih izpolnjevanje z ozirom na drugotnost te železnice in na polajšila vsled tega dodeljena gledé naprave, opreme in cele službe zdi biti zvršljivo, o čemer razloka pristoji trgovinskemu ministerstvu.

Koncesionarji se zavezujejo, da se hočejo pri oddajanji služeb v zmislu postave od 19. aprila 1872 (Drž. zak. št. 60) ozirati na doslužene podoficirje iz vojstva, vojnega pomorstva in deželnega brambovstva.

§. 12.

Državni uradniki, postavljenici in služabniki, kateri po naročilu oblastva, čujočega nad upravo in krétanjem železnih cest, ali kateri državnim koristim na obrambo vsled tega dopustila ali z dohodarstvenih ozirov železnico rabijo ter izkažejo naročilo tega oblastva, naj se, če se po tistem kosu v rəsnici po ljudje vozijo, po dotičnih uredbah s popotnim pratežem (robo) vred vozijo brezplačno.

§. 13.

Koncesionarjem priteza se pravica, s posebnim odobrenjem državne uprave ustanoviti delničarsko družbo — in v dobitov potrebnih novcev izdati na prisitelja ali na imena slovoče délnice in predstvene obligacije, katere se na avstrijskih borsah smejo prodajati in uradno zaznamenavati.

Družba, katera se napravi, stopi v vse pravice in dolžnosti koncesionarjev in družbena pravila treba, da potrdi državna uprava.

§. 14.

Državna uprava ima pravico, uvériti se, da so dela železne ceste ter tudi krétna oprava, po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo in oziroma odpravijo.

Tudi ima državna uprava pravico, po svojem človeku pregledovati gospodárjenje.

Komisar, katerega postavi državna uprava, tudi sme, kolikorkrat se mu zdi primerno, hoditi v seje upravnega odbora ali drugega zastopa, kateri veljá za družbe načelništvo, ter k občnim zborom, in ustavljati vse sklepe in naredbe nasprotne zakonom ali družbenim pravilom, oziroma kvarne državni korist.

Za tu ustanovljeno nadziranje železnocestnega podjetja koncesionarji neplačujejo v državno blagajno nikacega povračila; takisto se koncesionarji odvezujejo dolžnosti, izrečenih v §. 89 reda železnocestne vožnje od 16. novembra 1851 (Drž. zak. od l. 1852 št. 1) gledé povračila večjih troškov, ki bi se nabrali po policijskem ali dohodarstvenem nadzoru, in gledé dolžnosti, za stonj nabaviti in vzdržavati uradne prostorije.

§. 15.

Dopustna doba in z njo vred v §. 9 lit. b) železnocestnega dopustnega zakona, izrečena obramba proti napravi novih železnic se ustanavlja na devetdeset (90) let, šteječ od današnjega dneva, in mine po tem roku.

Državna uprava sme tudi izreči, da je koncesija izgubila svojo moč, ako se ne bi dostal rok, v §. 4 ustanovljen začetku in zvršetku delanja in ter vzdržbi začetku vožnje, in bi se prestop roka ne mogel opravičiti ni v zmyslu §. 11^a, lit. b) železnocestnega dopustnega zakona niti ne posebno s političnimi ali novčnimi krizami.

§. 16.

Državna uprava si prihranja pravico, da more vselej koncesijonirano železnico, ko se dodela in v službo izroči, odkupiti za odškodnino v gotovem, ki jo dá koncesionarjem.

Da se določi odkupščina, sešteje se letni čisti dohodki, kar jih je podjetje imelo v poslednjih sedmih letih pred samim odkupom; od tega se odbijejo čisti dohodki dveh najslabejših let in povprečni čisti dohodek ostalih petih let se izračuni.

Ako bi vendar tako najdeni srednji čisti dohodek ne dosegel vsaj letnine potrebne za obresti po 5°/₁₀₀ imenske napravne glavnice, ki jo je dovolila državna uprava, in za nje odplačilo — tedaj se ta letnina vzame kot čisti donos odmeri od kupščine v podlogo. To veljá tudi za slučaj, če se železnica odkupi pred sedmim letom.

Odškodba naj se po izboru državne uprave dá ali v renti, enaki zgornjemu srednjemu, odnosno minimalnemu donosu, ki naj se koncesionarjem v dobi še ostali koncesije poluletno, 1. januarja in 1. julija vsako leto plačuje, ali pa z enkratnim plačilom tistega iznosa, ki je v času odkupnje primeren kapitalni vrednosti računsko najdeni na temelji pet odstotnih obresti letnih rent, kar jih do iztečaja koncesije za izplačilo dospe.

Imenski napravni kapital po cifri je podvreči odobrenju državne uprave.

Ako bi po izteku prvega gospodarstvenega leta bilo treba še drugih novih staveb, ali bi se pomnožile vozne oprave in vozila, smejo se dotični troškovi prišteti napravnemu kapitalu, ako je državna uprava privolila v gori omenjene nove stavbe ali v pomnožitev voznih oprav, in če se troškovi ti, kakor veljá, izkažejo.

Po odkupu železnice in z dnem tega odkupa pride država izplačavši odkupščino brez drugega odmenila ali vračila v last in užitek te tukaj koncesijonirane železnice z vsemi prej omenjenimi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične.

§. 17.

Ko mine dopustilo in tist dan, kadar mine, prejde na državo brez vračila neobreménjena svojina in užitek dopuščene železnice, posebno tal, zemeljnih in umetljnih del, vse spodnje in vrhnje naprave železne ceste in vse nepremične pritikline, kakor so: kolodvori, nakladališča in razkladališča, vsa v železnocestno krétanje potrebna poslopja na odhajališčih in prihajališčih, stražárnice in nadzoróvalnice z vsemi opravami na stoječih mašinah in na vseh nepremičninah.

Kar se tiče premičnih stvari, kakor so: lokomotive, vozovi, premične mašine, orodje ter druge naprave in gradiva, kolikor so potrebne in dobre dalje služiti krétanju, naj državi prejdejo v toliki množini in vrednosti zastonj, kolikor se vjemlje s prvo službeno opravo, obseženo v napravnem kapitalu.

Ako to dopustilo mine, ter tudi, ako se odkupi železnica (§. 16) ostaja koncesionarjem last rezerv nega zaloga napravljenega iz lastnih dohodkov podjetja in kar imajo denarjev tirjati, po tem last posebnih del in poslopij napravljenih ali pridobljenih iz lastnega imetka, kakor so: peči za koaks, vapnenice, livarnice tvornice (fabrike) mašinam ali družemu orodju, shranišča, doki, hranišča kopanemu ogljiju in drugim stvarem, katere so sezidali ali si pridobili vsled pooblastila od državne uprave z izrečnim pristavkom, da ne bodo pritiklina železnici.

§. 18.

Državni upravi se dalje prihranja pravica, ako bi se poleg vsega poprejšnjega svarila po večkrat prelomile ali opustile dolžnosti, naložene v dopustnici ali v zakonih, poprijeti se naredeb, primernih zakonom ter po okolnostih — še predno izteče koncesija, izreči da je ista ugasnila.

Resno opominjáje vsacega, da ne dela zoper to, kar ustanovljuje le-ta dopustnica, in dodeljujoč koncesionarjem pravico, zastran izkazne škode pred Našimi sodišči zahtevati odméne, dajemo vsem oblastvom, katerih se tiče, trdno povelje, naj ostro in skrbno čujejo nad to dopustnico in vsem tem, kar se v njej ustanavlja.

V dokaz tega izdajemo to pismo, naudarjeno z Našim večjim pečatom, v Našem cesarstva glavnem in prestolnem mestu na Dunaji, osem in dvajsetega dne meseca avgusta, v letu po odrešenji sveta tisoč osem sto osemdesetem, Našega cesarjevanja tridesetem drugim.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Kremer s. r.

Dunajewski s. r.

125.

Dopustno pismo od 28. avgusta 1880,
za lokomotivno železnico od Peček postaje v Zasmuk s kriloma.

M i F r a n c J o ž e f P r v i,
po milosti Božji cesar avstrijski;

apostolski kralj ogerski, kralj češki, dalmatinski, hrvaški, slavonski, gališki, vladimirski in ilirski; nadvojvoda avstrijski; véliki vojvoda krakovski, vojvoda otarinški, saleburški, štirski, koroški, kranjski, bukovinski, gornje-sleški in dolnje-sleški; véliki knez erdeljski; mejni grof moravski; pokneženi grof habsburški in tirolski itd. itd. itd.

Ker je avstrijska družba lokalnih železnic zaprosila, da bi ji se dala dopustitev ali koncesija v delo in rabo lokalne železnice od postaje Peček priv. avstrijske državno-železniške družbe v Zasmuk s kriloma z ene strani v Kurim, z druge strani do Karlsthalske cukrarnice pri Svojšicah, vzvidelo Nam se je z ozirom na oběno korist tega podjetja imenovani družbi po postavi o dopušćanji železnic od 14. septembra 1854 (Drž. zak. št. 238) in postavi od 25. maja 1880 (Drž. zak. št. 56) to dopustitev podeliti tako le:

§. 1.

Dajemo avstrijski družbi lokalnih železnic pravico narediti in uživati lokomotivno železnico, ki bode od postaje Peček priv. avstrijske državno-železniške družbe, eventualno s privzetjem zdanje Pećkove obrtnostne železnice na Radim, Planjan in Voteleš v Zasmuk držala, s kriloma z ene strani v Kurim, z druge strani do Karlsthalske cukrarnice pri Svojšicah.

§. 2.

Železnici, ki je predmet te dopustnice, dodeljujejo se naslednja olajšila:

1. Oprostitev od štempljev in pristojbin za vse pogodbe, kzjižne vpise, vloge in druge listine v nabavo kapitala in zagotovilo obresti od kapitala in vožnje do časa, ko se začne vozna služba, in za pridobitev zemljišč, za delo in opravo do konca prvega gospod. leta.

2. oprostitev od štempljev in pristojbin za prvo izdatbo delnic z interimalnimi listi vred, in od presnemšćine, kar se je nabere o nakupu zemljišća;

3. oprostitev od pristojbin in taks, dolžnih na podeljeno koncesijo in za izdatbo te dopustnice, dalje oprostitev od pridobnine in dohodarine, od plaće-

vanja štampeljских pristojbin kuponom in tako tudi od vsakega novega davka, kateri bi se utegnil vvesti s prihodnjimi postavami na trideset let od dne današnjega.

§. 3.

Železnico to je urediti kot drugotno železnico s pravilno medkolesno širino.

Delo železnice in uredba za vožnjo naj se izvede po črtežih na drobno ustanovljenih, ki jih potrди trgovinsko ministerstvo, in po tehničnih uvetih, kateri se postavijo.

Pri tem naj se, kolikor je moči, gleda na znižbo troškov ter je zlasti z ozirom na najvišjo vozno brzino, katera pri tej železnici ne sme prestopati dvajset (20) kilometrov na uro, dopustiti vse pri tej manjši brzini mogoče olakšice.

Vozila, šine in drugi železni deli, in vsi drugi opravni predmeti morajo se jemati edino z domačih tvornic.

Tehnične črteže za delo in opravo železnice je trgovinskemu ministerstvu predložiti za časa ter se bode najnatančneje držati ukazov, ki jih državna nadzorna oblastva o tej priliki ali sploh izdadó.

Takisto so koncesionarji dolžni pri delu izpolniti tudi vse, kar bi trgovinsko ministerstvo z javnih ozirov pozneje zahtevalo, ter držati se veljavnih občnih stavbenih in policijskih propisov.

Spodnje delo železnice utegne se utesniti na eno samo kolejo.

Družba jemlje na se dolžnost, zarad porabe kolodvora v Pečkah priv. avstrijske državno-železniške družbe in o uredbi vozne službe ondi, kjer bode prehajališče, pogajati se z imenovano družbo ter dotični dogovor položiti v odobrenje pred državno upravo.

Pri tem je gledé vožnje ljudi skrbeti za to, da se prehod s svoje na tujo železnico kar je moči olajša.

Gledé uvetov takega stika in vkupne kolodvorne službe podmetajo se koncesionarji izreku trgovinskega ministerstva, ako bi se ne dosegel dogovor s stično železnico.

Državni upravi se prihranja pravica, ako bi se dogovor ne dognal, določiti uvete o vzajemni porabi vozov tozemskih sosednih železnic in o dovodu rudarstvenih in obrtovnih železnic.

Družba je v dolžnosti, dopuščati dovod zveznih železnic, katere bi obrtna podjetja, ležeča ob koncesionirani železnici, naredila v to, da bi po njih svoje izdelke vozila takó, da bode po tem železnocestna služba kar najmanj mogoče ovirana, proti temu, da se povrne, kar bode troškov odtod.

§. 4.

Avstrijska družba lokalnih železnic je dolžna, delo železnice precej začeti in najdalje do 1. novembra 1881 dokončati, dodelano železnico precej v občno službo izročiti ter vožnjo po njej ves čas, dokler traja koncesija, nepretrgoma vzdržavati.

Da bode zgornjega roka za delo držala se, dolžna je družba državni upravi dati varnost, položivši v kavcijo dva tisoč (2.000) goldinarjev bodi v gotovini ali vrednotnicah, v katerih se smejo nalagati novi varovancev.

§. 5.

Da izdela dopuščeno železnico, priteza se družbi pravica razlastitve (razsvojitve) po določilih dotičnih postavnih propisov. Ista pravica se koncesionarjem dodeli tudi zastran tistih krilnih železnic, ki bi se imele narediti do posameznih obrtniških zavodov, in o katerih bi državna uprava spoznala, da jih je v javnem interesu napraviti.

§. 6.

Družbi se je ob delu in rabi dopuščene ceste držati tega, kar ustanavlja to dopustno pismo, ter tudi tega, kar velevajo semkaj meréči zakoni in ukazi zlasti železnocestni dopustni zakon od 14. septembra 1854 (Drž. zak. št. 238) in železnocestni krétni red od 16. novembra 1851 (Drž. zak. od l. 1852 št. 1) in po zakonih in ukazih, kateri se morebiti pozneje dadó.

Kar se pa vožnje same tiče, odpuščajo se v zmyslu člena I postave od 25. maja 1880 (Drž. zak. št. 56) varnostne naredbe propisane v redu železnocestne vožnje in dotičnih dodatnih ukazih v toliko, kolikor se bode z ozirom na znižano maksimalno brzino trgovinskemu ministerstvu zdelo, da se smejo, ter bodo na to stran veljali dotični posebni propisi, ki jih izdá trgovinsko ministerstvo.

§. 7.

Gledé tega, kar bode storiti za poštni zavod, naj v zmyslu člena II postave od 25. maja 1880 (Drž. zak. št. 56) veljajo naslednja določila: Dolžnost je, pošta in poštna postavljenca odpravljati z vsakim vlakom, ki pojde po črteži. Za to in vsako drugo opravilo v svrhu poštnega zavoda družba sme zahtevati primerno povračilo, ki se ustanoví po domembu. Ali pismena pošta brez novcev in vrednostnih poslatev mora se zastonj odpravljati.

Vozni črteži vlakom, s katerimi se pošta vozi, naj se po vsakokratnih veljavnih propisih z odobrenjem nadzornega oblastva ustanavljajo. Ako bi za poštno službo bile v kaki postaji potrebne posebne prostorije sklence se poseben dogovor gledé odškodbe v podobi najmovine dajane za porabo teh prostorij, ki jih dobavi družba.

Notranja oprava, snažba, svečava in kurjava v teh prostorijah spada med dolžnosti poštné uprave.

Pisma, katera si o upravljanji železnice med saboj pošilja železnocestno ravnateljstvo ali upravno svetovalstvo ter njemu pokorni organi ali ti organi med saboj, smejo na dotičnih železnocestnih koséh odpravljati postavljenca železne ceste.

§. 8.

Družba prevzemlje dolžnost, telegrafe, ki bi jih o svojem času bilo potreba napeti za železnocestno službo in za dajanje znamenj, za pravšno zameno, ki se dogovori, dajati uporabljati tudi za državne in privatne poslanice.

Državni upravi je na voljo, brez vsega vračila in odškodovanja sama za se telegraf napeti na zemljišči, ki ga je družba kupila ali katero sicer rabi za železnocestne namene, a če si železnica za svojo službo napne telegraf, pritrđiti žice državnega telegrafa na podpornjah tega železnocestnega telegrafa.

Družba naj zastonj po svojih železničnih ljudeh take državne proge nadgledovati in vzdržavati pomaga, kolikor v to ni potreba posebne strokovnjaške znanosti.

Še je družba v dolžnosti, po svoji železnici robo in pripravo državno-telegrafskega zavoda po tarifah za vojaške transporte danih voziti in na svojih kolodvorih in postajah zastonj spravljati in hraniti.

§. 9.

Družbina dolžnost je, na glavni progi od Peček v Zasmak s krilom v Kau- rim vvesti vožnjo ljudi takó, da bode po en vlak na vsako mer vsak dan tej vožnji služil.

Dopušča se, za odpravo ljudi konje uporabljati.

Za vožnjo ljudi sme biti en sam razred vóz. Dokler bode takó, naj se po potrebi poskrbi za take voze, ki imajo po en odločen kupó.

Voznine za ljudi podvržene so odobrenju državne uprave.

Gledé krila do Svojsíc, ki se napravi, ne nalaga se družbi dolžnost, vzdržavati pravilne vožnje ljudi. Vendar jej bode dopuščeno, voziti posestnike, imetelje ali upravnike in pa uradnike, služabnike in delavce kmetijskih in obrtnih podjetij, bivajočih ob krilni železnici po tarifah, ki se s temi podjetji poprej domenijo, a v tem slučaju bode tudi druge ljudi pod istimi uveti po omenjenih krilnih progah odpravljati.

Vožnja ta naj se vrši po propisih veljajočih za vožnjo ljudi, kolikor so uporabni na izvoljeni način odpravljanja, in po posebnih poskrbah, ki bi jih trgovinsko ministerstvo zarad varnosti utegnilo ukazati.

§. 10.

Tarife za vožnjo blaga potrebujejo odobrenja trgovinskega ministerstva, pri čemer se je ozirati z ene strani na javne interese, z druge strani na dovoljne dohodke podjetja železničnega in na obstoječe vozne pogodbe.

Družbina dolžnost je, na svoji železnici v ostalem izpolnjevati ukazila za priv. avstrijsko državno-železniško družbo gledé postranskih pristojbin in drugih določil, odnosnih na prevoz blaga voljajoče ter gledé nomenklature in razredbe blaga podvreči se ukazom trgovinskega ministerstva.

Po izteku petega gospodarstvenega leta pristoji trgovinskemu ministerstvu pravica, tarife pregledati, pazeč vendar na dovoljne dohodke železnici in na sklenene vozne pogodbe.

Voznine za ljudi in blago in druge pristojbine smejo se računati samo v za koniti deželski veljavi brez nadavka.

§. 11.

Trgovinski minister sme, ako bi po deželah avstro-ogerske monarhije, zastopanih na državnem zboru nastala nadloga in nenavadna dragina pri živeži za ljudi in domačo živino, po razmeru znižati dotične nakladnine vendar na izpod tistih postavkov, ki veljajo na dotični železnici za blago z najnižjo voznino.

§. 12.

Transporti vojakov naj bodo po znižanih tarifnih cenah, in to po tistih določilih o tem ter o polajšilih potujočim vojakom, katera ta čas veljajo pri priv. avstrijsko državno-železniško družbo.

Ta določila obsezajo tudi deželno brambovstvo obéh državnih polovic, tirolske deželne strelce, in to ne samo ob potovanji na račun državne blagajnice, nego tudi ob službenem potovanji na svoj račun k vajam v orožji in priglednim zborom, potem vojaško stražno krdelo c. kr. civilnih sodišč Dunajskih, c. kr. žandarstvo, ter po vojaški osnovano finančno in varnostno stražo.

Avstrijska družba lokalnih železnic se zavezuje, pristati na dogovor med avstrijskimi železno-cestnimi društvi ukrenen o nabavi in imetji opravnih reči za vojaške transporte in o vzajemnem pripomaganji z vozili ob večjih vojaških transportih, potem na organska določila in na služabni propis o bojnih železno-cestnih oddelkih, ter tudi na potlejšnji, 1. junija 1871 obveljavši dogovor o transportu takih bolnikov in ranjencev, katere je ležeče prevažati ob troških vojaške blagajnice.

Tako je tudi dolžna pristati na dogovor, katerega je z železnocestnimi društvi ukreniti o vzajemnem pripomaganji z osebjem ob velikih vojaških transportih in na propis o vojaških transportih po železnicah.

Te dolžnosti družba ima samo v toliko, kolikor se njih izpolnjevanje z ozirom na drugotnost te železnice in na polajšila vsled tega dodeljena gledé naprave, opreme in cele službe zdi biti zvršljivo.

Družba se zavezuje, da se hoče pri oddajanji služeb v zmislu postave od 19. aprila 1872 (Drž. zak. št. 60) ozirati na doslužene podoficirje iz vojstva, vojnega pomorstva in deželnega brambovstva.

§. 13.

Gledé poslatev namenjenih državnim konjerejskim zavodom in njihovega spremstva, naj veljajo znižani tarifni postavki, kakor za vojaške transporte, vendar z utesnitvijo tu izrečeno.

§. 14.

Državni uradniki, postavljenici in služabniki, kateri po naročilu oblastva, čujočega nad upravo in krétanjem železnih cest, ali kateri državnim koristim na obrambo vsled tega dopustila ali z dohodurstvenih ozirov železnico rabijo ter izkažejo naročilo tega oblastva, naj se, če se po tistem kosu z resnici ljudje vozijo, po dotičnih uredbah s popotnim pratežem (robo) vred vozijo brezplatno.

§. 15.

Gnance in kaznjence in njih sprevodnike, poslednje tudi na povratku, odpravljati je za pol pristojbine, kakoršna je pri vlakih za ljudi.

Za take voznje, ki naj bodo, kolikor je moči, v posebnih kupejih, dogovoriti je s pristojnimi oblastvi določene dne in vlake.

§. 16.

Avstrijski lokalno-železniški družbi priteza se pravica, iste koncesije izvira-joče pravice in dolžnosti vsak čas predjati na priv. avstrijsko državno-železniško družbo.

§. 17.

Državna uprava ima pravico, uveriti se, da so dela železne ceste ter tudi krétna oprava, po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo in oziroma odpravijo.

Tudi ima državna uprava pravico, po cesarskem komisarji, postavljenem pri avstrijski lokalno-železniški družbi pregledovati gospodarjenje.

Za tu ustanovljeno nadziranje železnocestnega podjetja družba ne plačuje v državno blagajno nikacega povračila; takisto se družba odvezuje dolžnosti, izrečenih v §. 89 reda železnocestne voznje od 16. novembra 1851 (Drž. zak. od l. 1852 št. 1) gledé povračila večjih troškov, ki bi se nabrali po policijskem ali dohodarstvenem nadzoru, in gledé dolžnosti, zastonj nabaviti in vzdržavati uradne prostorije.

§. 18.

Dopustna doba in z njo vred v §. 9 lit. b) železnocestnega dopustnega zakona, izrečena obramba proti napravi novih železnic se ustanavlja na devetdeset (90) let, štejóč od današnjega dneva, in mine po tem roku.

Državna uprava sme tudi izreči, da je koncesija izgubila svojo moč, ako se ne bi dostal rok, v §. 4 ustanovljen začetku in zvršetku delanja in začetku ter vzdržbi voznje, in bi se prestop roka ne mogel opravičiti ni v zmislju §. 11^a, lit. b) železnocestnega dopustnega zakona niti ne posebno s političnimi ali novčnimi krizami.

§. 19.

Državna uprava si prihranja pravico, da more vselej koncesijonirano železnico odkupiti za odškodnino v gotovem, ki jo dá družbi. Da se določi odkupščina, seštejó se letni čisti dohodki, kar jih je podjetje imelo v poslednjih sedmih letih pred samim odkupom; od tega se odbijejo čisti dohodki dveh najslabjših let in povprečni čisti dohodek ostalih petih let se izračuni.

Ako bi vendar tako najdeni srednji čisti dohodek ne dosegel vsaj letnine potrebne za obresti po 5% imenske napravne glavnice, ki jo je dovolila državna

uprava, in za nje odplačilo — tedaj se ta letnina vzame kot čisti donos odmeri od kupščine v podlogo. To veljá tudi za slučaj, če se železnica odkupi pred sedmim letom.

Odkodba naj se po izboru državne uprave dá ali v renti, enaki zgornjemu srednjemu, odnosno minimalnemu donosu, ki naj se koncesionarjem v dobi še ostali koncesije poluletno, 1. januarja in 1. julija vsako leto plačuje, ali pa z enkratnim plačilom tistega iznosa, ki je v času odkupnje primeren kapitalni vrednosti računsko najdeni na temelji pet odstotnih obresti letnih rent, kar jih do iztečaja koncesije za izplačilo dospe.

Nominalni kapital v napravo postavlja se na milijon (1,000.000) goldinarjev avstr. velj.

Ako bi po izteku prvega gospodarstvenega leta bilo treba še drugih novih stavbe, ali bi se pomnožile vozne oprave in vozila, smejo se dotični troškovi prišteti napravnemu kapitalu, ako je državna uprava privolila v gori omenjene nove stavbe ali v pomnožitev voznih oprav, in če se troškovi ti, kakor veljá, izkažejo.

Po odkupu železnice in z dnem tega odkupa pride država izplačavši odkupščino brez drugega odmenila ali vračila v last in užitek te tukaj koncesionirane železnice z vsemi prej omenjenimi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične.

§. 20.

Ko mine dopustilo in tist dan, kadar mine, preide na državo brez vračila neobremenjena svojina in užitek dopuščene železnice, posebno tal, zemeljnih in umetelnih del, vse spodnje in vrhnje naprave železne ceste in vse nepremične pritikline, kakor so: kolodvori, nakladališča in razkladališča, vsa v železnocestno krétanje potrebna poslopja na odhajališčih in prihajališčih, stražarnice in nadzorovalnice z vsemi opravami na stoječih mašinah in na vseh nepremičninah.

Kar se tiče premičnih stvari, kakor so: lokomotive, vozovi, premične mašine, orodje ter druge naprave in gradiva, kolikor so potrebne in dobre dalje služiti krétanju, naj državi preidejo v toliki množini in vrednosti zastonj, kolikor se vjemlje s prvo službeno opravo, obseženo v napravnem kapitalu.

Ako to dopustilo mine, ter tudi, ako se odkupi železnica (§. 19) ostaja družbi last rezervnega zaloga napravljenega iz lastnih dohodkov podjetja in kar ima denarjev tirjati, po tem last posebnih del in poslopij napravljenih ali pridobljenih iz lastnega imetka, kakor so: peči za koaks, vapnenice, livarnice tvornice (fabrike) mašinam ali družemu orodju, shranišča, doki, hranišča kopanemu ogljiju in drugim stvarjem, katere je sezidala ali si pridobila vsled pooblastila od državne uprave z izrečnim pristavkom, da ne bodo pritiklina železnici.

§. 21.

Državni upravi se dalje prihranja pravica, ako bi se poleg vsega poprejšnjega svarila po večkrat prelomile ali opustile dolžnosti, naložene v dopustnici ali v zakonih, poprijeti se naredeb, primernih zakonom ter po okolnostih — še predno izteče koncesija, izreči da je ista ugasnila.

Resno opominjaje vsacega, da ne dela zoper to, kar ustanovlja le-ta dopustnica, in dodeljujoč družbi pravico, zastran izkazne škode pred Našimi sodišči zahtevati odméne, dajemo vsem oblastvom, katerih se tiče, trdno povelje, naj ostro in skrbno čujejo nad to dopustnico in vsem tem, kar se v njej ustanavlja.

V dokaz tega izdajemo to pismo, naudarjeno z Našim večjim pečatom, v Našem cesarstva glavnem in prestolnem mestu na Dunaji, osem in dvajsetega dne meseca avgusta, v letu po odrešenji sveta tisoč osem sto osemdesetem, Našega cesarjevanja tridesetem drugem.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Kremer s. r.

Dunajewski s. r.

126.

Postava od 12. septembra 1880,

s katero se dovoljuje trden državni prispevek v vzdržbo državnih cest, prevzetih od dežele dolnje-avstrijske.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Vladi se daje oblast, deželi dolnje-avstrijski v vzdržavanje državnih cest, katere so v letu 1869 iz državne uprave prešle v oskrbo deželno, počenši od leta 1875 dajati na mesto dozdanjih premenljivih prispevkov ali doneskov nespremenljiv letni prispevek od 50.000 gld.

§. 2.

Zvršitev te postave naročena je ministrom notranjih reči dogovorno s finančnim ministrom.

V Levovu, dne 12. septembra 1880.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Dunajewski s. r.

127.

Ukaz ministerstva notranjih reči od 2. oktobra 1880,
da se v Metkovičih na Dalmatinskem ustanovi novo okrajno glavarstvo.

Njegovo ces. in kr. apostolsko Veličanstvo cesar blagovolil je z Najvišjo odloko od 30. januarja t. l. z delovito premeno upravne razdelbe kraljevstva dalmatinskega, razglašene z ukazom ministra notranjih reči od 10. julija 1868 (Drž. zak. št. 101), najmilostljiveje odobriti, da se zdanji uradni okraj Makarski razdeli na dva ukraja: Makarski in Metkoviški in sičér takó, da bode Metkoviški sodni okraj sam za se imel okrajno glavarstvo z uradnim sedežem v Metkovičih, a nasproti da sodna okraja Makarski in Vergorski ostaneta pod dozdanjim okrajnim glavarstvom v Makarski.

Metkoviško okrajno glavarstvo naj začne uradovati dne 1. novembra 1880.

Taaffe s. r.